

Na pietním koncertě Památníku ticha vystoupí přední český skladatel a dirigent žijící v New Yorku Petr Kotík

13.7.2023 - Martina Reková, Klára Bobková | Ministerstvo kultury ČR

Vyvraždění obyvatel lágrbaráku BIIb proběhlo v roce 1944 ve dvou vlnách, 8. března a 10. až 12. července, o život přišlo celkem téměř 7500 vězňů. Vstup na pietní koncert je zdarma. Akce se bude konat za účasti prezidenta republiky ČR Petra Pavla.

„Velmi si vážím pozvání k pietnímu koncertu Památníku ticha. Můj dědeček Hanuš Epstein byl v únoru 1945 odvezen do Terezínského tábora a zázkusem přežil. Dá se těžko docenit, jaký na mě měl vliv. Hanuš byl hudebník, dirigent, i když se hudbou neživil. Naučil mě hrát na klavír. Od malička jsem byl jsem brán na koncerty a do opery a nikdy nezapomenu, jak mě na ně Hanuš připravoval. Měl doma partitury prakticky celého repertoáru a pevně věřil, že u hudebního zážitku je nutné předem vědět, co posluchače čeká. Mám nás oba dodnes před očima; seděli jsme vedle sebe na podlouhlé židli u klavíru, moje dětské nohy nedosáhly na zem. A Hanuš mě přehrával z partitury skladby, které byly na programu a vše vysvětloval. Nerozuměl jsem prakticky ničemu, co říkal, to ale nevadilo, přišel jsem na to mnohem později. Anebo možná, že úplně ne,“ říká skladatel a dirigent Petr Kotík.

Petr Kotík vystudoval v letech 1956-62 pražskou konzervatoř, roku 1966 absolvoval Vídeňskou Akademie für Musik a v roce 1969 HAMU v Praze. Téhož roku odešel do Spojených států na pozvání newyorské státní university. Celý svůj profesionální život se Petr Kotík věnuje nové, často zvané „experimentální“ hudbě. Dirigoval v Carnegie Hall a dalších významných síních. I když studovalkompozici v Praze, soukromě u Jana Rychlíka a později na vídeňské akademii, považuje se jako skladatel za autodidakta. P. Kotík se od poloviny 90tých let pravidelně pohybuje mezi New Yorkem, Prahou a Ostravou, kde v roce 2001 založil Ostravské centrum nové hudby, jež pořádá festival Ostravské dny a festival nové opery NODO. Je také zakladatelem mezinárodního komorního orchestru nové hudby Ostravská banda. Na pietním koncertě Památníku ticha ve Veletržním paláci, kde měly židovské deportace svůj počátek, představí Petr Kotík koláž svých skladeb symbolicky nazvanou „Zvuk & ticho,“ kompozice, které též užívají texty americké avantgardní spisovatelky a básnířky Gertrudy Steinové. Kotíkova koláž je exkluzivně zkomponovaná pro účely této akce. Pro název této své hudební koláže se inspiroval významem ticha, které jakožto hudební ekvivalent ryzí nicoty pro hudbu objevil americký skladatel John Cage. Ten, ve svém díle, změnil koncept pauzy a namísto ní vytvořil ticho se stejnou vahou jako samotný zvuk. „Zvuk & ticho“ uslyší návštěvníci v podání sopranistek Ireny Troupové a Zuzany Barochové, na flétnu zahrají Petr Kotík a Daniel Havel, na housle Anna Romanovská, na perkuse Martin Opršál a Filip Závorka a na trumpetu Adam Richter a Jan Červenka. Moderátorem akce bude redaktor Jan Bumba, účast je možné rezervovat na rezervace@bubny.org.

Likvidace tzv. Terezínského rodinného tábora v Osvětimi-Birkenau měla v první březnové etapě téměř 4000 obětí. Ve druhé vlně v červenci roku 1944 proběhla definitivní likvidace obyvatel tamního bloku BIIb. Zahynulo zde všech zbylých tři a půl tisíce vězňů, kteří sem byli přivezeni a žili pod zvláštním režimem. Měli lepší podmínky než čekatelé na smrt v ostatních blocích vyhlazovacího tábora. Byli součástí plánu, jenž měl nacistické propagandě ilustrovat dobrou péči o židovské obyvatelstvo deportované z původních domovů okupované Evropy. Na inspekci mezinárodní komise však nedošlo a osud rodinného tábora se naplnil. Společně s březnovou likvidační vlnou jsou

červencové oběti považovány za největší jednorázovou masovou vraždu československých občanů. Šlo o konec falešné naděje, kterou dostaly židovské rodiny, jež sem byly deportované postupně od září 1943.

„Památník ticha je místem paměti. Proto je naší povinností si stále pokládat otázku, jak s pamětí pracujeme a zda její odkaz využíváme k hodnocení zásadních otázek, či jen k formálním gestům. Aktivní místa paměti přináší odpovědi na aktuální otázky, které jsou ve vzduchu. Co už je ostatně lepším argumentem proti očividné lži, než síla prožitého? Máme v rukou nástroje, které mohou proměnit autentické příběhy minulosti v argumenty proti banálním šablonám manipulujícím s podvědomými stereotypy dnešní dezinformační války. Můžeme vzpomínáním bojovat proti šablonám podobným frázím Hitlerovým, Heydrichovým, Gebbelsovým, ale také Putinovým. Odkazy minulosti můžeme využít proti propagandistické linii stojící za dnešní válečnou hrůzou na východě Evropy. Nemáme však dobrý prostor, který tyto argumenty může prezentovat široké veřejnosti. Naše platforma paměti jako žánr v této zemi prakticky neexistuje. Památník ticha po loňských třech úspěšných a velmi navštěvovaných velkých výstavách letos potupně hledá finance na jednu jedinou. Na místě, které je dnes již strašlivou ostudou korunující fakt, že Praha nemá, ani osm desítek let po válce, místo připomínající deportace svých židovských spoluobčanů a že přední osobnosti kultury o toto centrum komunikace a vzdělávání usilují již dvanáct let a stále se jen diskutuje,“ říká ředitel Památníku ticha Pavel Stingl. Koncert doplní multimediální expozice, která prostřednictvím čtyř projekcí představí proměny okolí nádraží Bubny – místa paměti spojeného s deportacemi pražských občanů židovského původu.

Pietní vzpomínku věnovanou vzpomínce na BIIb organizuje Památník ticha/Památník Soa Praha. Partnery akce jsou Národní galerie Praha, Ministerstvo kultury České republiky, Magistrát hlavního města Prahy, Městská část Praha 7, Centrum současného umění DOX a Ostravské centrum nové hudby. Akce se koná pod záštitou prezidenta České republiky Petra Pavla a ministra kultury Martina Baxy.

<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media-cs-4/5341cs-na-pietnim-koncerte-pamatniku-ticha-vystoupi-pre-dni-cesky-skladatel-a-dirigent-zijici-v-new-yorku-petr-kotik>